

Viktige saker for Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er en landsdekkende organisasjon for bønder, bygdefolk og forbrukere som er opptatt av trygg og god mat, etisk matproduksjon, levende kulturlandskap og næringsutvikling på bygdene.

September 2005

Jordbruksforhandlingene

Norsk Bonde- og Småbrukarlag bruker hvert år betydelig ressurser på jordbruksforhandlingene. Vi deltar i forhandlingene for å:

- Bidra til en positiv utvikling i inntekt og sosiale kår for jordbruksbefolkningen
- Motvirke/bremse den utviklingen som staten har lagt opp til med hensyn til bruksstrukturen i jordbruket og fordelingen av de økonomiske virkemidlene mellom ulike bruksstørrelser, produksjoner og distrikter.

De viktigste sakene for Norsk Bonde- og Småbrukarlag de siste par årene har vært:

- Fortsatt bruk av strukturdifferentierte virkemidler
- Økt støtte til beiting i utmark
- Økt støtte til næringsutvikling på landsbygda med utgangspunkt i gardens totale ressursgrunnlag
- Arbeide for de minste brukenes rett og mulighet til å motta produksjonstilskudd
- Økt satsing på velferdsordningene i jordbruket
- Styrking av økonomien i de mørke kjøttslagene
- Utnytte de muligheter som eksisterer innenfor WTO-regelverket
- Sette et tak for de totale overføringer til et enkeltbruk
- Redusere bunnfradraget

Aktiv bruk av utmarka

Arbeidet for å sikre retten til fortsatt bruk av utmarka er en sentral oppgave for Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Dette gjelder retten til beite for husdyr, retten til å disponere jakt- og fiskerettigheter og andre rettigheter knyttet til utmarka. Norsk Bonde- og Småbrukarlag er også opptatt av å sikre allemannsretten til fri ferdsel i utmark, blant annet ved å støtte forslaget om at alle under 16 år skal ha rett til fritt fiske i de fleste norske vassdrag.

En forvaltning som innebærer at beiting i utmark må opphøre, vil ha store negative konsekvenser for kulturlandskapet, biologisk mangfold, konfliktnivået mellom ulike brukergrupper og økonomien i husdyrholdet. Dette var utgangspunktet for Norsk Bonde- og Småbrukarlag sitt arbeid mot Stortinget vedrørende St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur. I meldingen ble det presentert en rekke forslag til ny rovviltforvaltning som ville fått store, negative konsekvenser for muligheten til å drive aktivt beitebruk mange steder i Norge. Takket være stor innsats fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag fikk en moderert de mest utålelige forslagene slik at det nå er flertall på Stortinget for å:

- Beholde dagens erstatningsordning
- Videreføre den todelte målsettingen om bruk av utmarka
- Sørge for at bevilgningene til forebyggende tiltak i rovviltforvaltningen fortsatt skal ligge hos Miljøverndepartementet
- Legge forvaltningsansvaret til folkevalgte regionale for-

valtningsorgan med Miljøverndepartementet som ankeorgan

Rekruttering og nyetablering i landbruket

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har etablert en nettbasert omsetningskanal for gardsbruk sammen med Natur og Ungdom og Norges Bygdeungdomslag med navnet www.gardsbruk.no. Via denne kanalen har det i løpet av vel fire år blitt lagt ut for salg og leie om lag 1.000 gardsbruk. Dette har bidratt til å sikre bosetting og sysselsetting i distriktene samtidig som landsbygda er blitt tilført nye ressurser.

Ny markedsordning for mjølk

Den nye markedsordningen for mjølk trådte i kraft 01.01.2004. Markedsordningen for mjølk er den viktigste markedsordningen i norsk jordbruk og sikrer norske mjølkeprodusenter et merprisuttak på over 1 mrd. kroner.

En slik ordning er avhengig av politisk støtte og legitimitet og Norsk Bonde- og Småbrukarlag har sett det som avgjørende viktig å sørge for at det også i denne sektoren ble åpnet opp for konkurranse mellom aktører på foredlingssiden på likeverdige vilkår, nettopp for å sikre denne legitimiteten.

Fritt fram for produksjon og foredling av egen mjølk ~~D~~ uten mjølkekvote

Norsk Bonde- og Småbrukarlag foreslo høsten 2002 at alle som ønsker å produsere mjølk og foredle mjølka sjøl (ikke konsummjølk) skulle få lov til det. Mjølkeforedlingen skal altså ikke være avhengig av kvote. Småbrukarlaget fikk fullt gjennomslag for det prinsipielle i forslaget i forbindelse med kvotedrøftingene for 2003. I ettertid kan en bare konstatere at dette har vært en gavepakke til mange produsenter av både ku- og geitmjølk som har gått med planer om å starte egen foredling av mjølka.

Verdiskapingsprogrammet for norsk matproduksjon

Norsk Bonde- og Småbrukarlag var både fødselshjelper og fadder for dette programmet da det ble innført i 2000. Bakgrunnen for programmet var behovet for omstilling av det tradisjonelle jordbruket, blant annet for å sikre et større matmangfold, bedre inntektsmuligheter og økt rekruttering til jordbruket. Verdiskapingsprogrammet har, til tross for en sterk kritikk fra deler av næringa i starten, etter hvert vist sin berettigelse.

Det er etablert et eget styre for Verdiskapingsprogrammet for mat hvor Norsk Bonde- og Småbrukarlag er representert. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har arbeidet aktivt for at prinsippet om at midlene fra programmet skulle tilfalle primærprodusentene i størst mulig grad skulle bli videreført i den nye strategiplanen for programmet som ble lagt høsten/vinteren 2003/2004.

VIL - Verdiskaping i landbruket

Norsk Bonde- og Småbrukarlag startet i 2003 opp med prosjektet Verdiskaping i landbruket, VIL. Prosjektet er delvis finansiert med midler fra Verdiskapingsprogrammet for mat. Hensikten med

prosjektet er å motivere bønder og andre til å tenke nytt og utnytte de muligheter som ligger i å starte opp med inntektsgivende aktiviteter utover tradisjonell jordbruksvirksomhet. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har ansatt i alt fem personer som arbeider med disse problemstillingene rundt omkring i landet.

Samvirkeavtalen

Norsk Landbrukssamvirke og Norsk Bonde- og Småbrukarlag inngikk høsten en samarbeidsavtale for å sikre en best mulig samordning av og et nært og løpende samarbeid om de oppgaver som Norsk Bonde- og Småbrukarlag og samvirkeorganisasjonene i landbruket til enhver tid arbeider med.

Avtalen sikrer Norsk Bonde- og Småbrukarlag innsyn i de næringspolitiske og industripolitiske drøftinger som foregår i Norsk Landbrukssamvirke gjennom representasjon i styret og rådet for Norsk Landbrukssamvirke. Norsk Landbrukssamvirke er på sin side representert i representantskapet til Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Økologisk jordbruk

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har helt siden 1984 vært en aktiv forkjemper for økt støtte til økologisk jordbruk over jordbruksavtalen. Omlegging til økologisk produksjon er i samsvar med den grunnleggende miljø- og ressurspolitikken til Norsk Bonde- og Småbrukarlag og det er nødvendig å øke satsingen på økologisk jordbruk framover.

Kvalitetsystemer i landbruket - KSL

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har gjennom flere år engasjert seg i debatten omkring hva en vil med KSL-systemet. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har lagt vekt på at dette dokumentasjonssystemet må være enkelt, oversiktlig og fokusert på de viktige områdene. Dette er synspunkter som også framkom i den høringsrunden som Norsk Bonde- og Småbrukarlag gjennomførte i organisasjonen vinteren 2004 og som er formidlet videre til KSL-sekretariatet.

Odelsloven

Landbruksdepartementets odelslovutvalg la fram sin innstilling til endringer i odelsloven gjennom NOU 2003:26 før jul 2003. Det er gjennomført en omfattende høringsrunde i Norsk Bonde- og Småbrukarlag for å klargjøre medlemmenes syn på en del viktige endringsforslag som lovutvalget kom med. Disse synspunktene ble lagt til grunn for den høringsuttalen som organisasjonen oversendte Landbruksdepartementet innen fristen 1. juli.

Organisasjonens syn på de viktigste punktene kan oppsummeres slik:

- Odelsloven bør bestå
- Et halvt års løsningsfrist
- Innskrenking av odelskretsen

Konsesjon på fast eiendom

Norsk Bonde- og Småbrukarlag gikk i mot Landbruksdepartementets forslag til økning av arealgrensene for konsesjonsfrihet for bebygde eiendommer. Norsk Bonde- og Småbrukarlag ønsker ikke å gi slipp på muligheten til å regulere prisene på mindre landbruks-eiendommer.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag frykter at prisøkninger på småbruk vil føre til at disse eiendommene blir omregulert til fritidseiendommer uten fast bosetting og at den aktive jordbruksdrifta legges

ned med de negative konsekvenser det vil medføre for vedlikehold av kulturlandskapet.

Internasjonalt samarbeid

Norsk Bonde- og Småbrukarlag deltar aktivt i den europeiske bondeorganisasjonen Coordination Paysanne Europeenne (CPE) Gjennom samarbeidet i CPE får Norsk Bonde- og Småbrukarlag god kjennskap til den europeiske landbrukspolitikken. Norsk Bonde- og Småbrukarlag er også medlem av organisasjonen Via Campesina som er en verdensomspennende organisasjon for bønder og landarbeidere. Via Campesina har markert seg sterkt i WTO-debatten det siste 10-året.

Strategi for EU-arbeidet

Norsk Bonde- og Småbrukarlag intensiverte kampen mot norsk medlemskap ved å vedta en egen strategiplan for dette arbeidet høsten 2003. Denne planen klargjør arbeidsoppgaver og ansvarsforhold for de ulike nivåene i organisasjonen. Hovedformålet med planen er å sørge for at det ikke blir sendt noen ny Eu-søknad. De viktigste tiltakene i planen omfatter kunnskapsoppbygging blant medlemmene, kontakt mot politikere og politiske miljøer, påvirkning av nominasjonsprosessen i partiene foran stortingsvalget 2005, deltakelse i den offentlige debatten, kanalisering av økonomisk og annen støtte til Nei til EU osv. Det er nedsatt et eget EU-utvalg i organisasjonen som skal drive denne prosessen framover.

WTO - kampen mot økt liberalisering av verdenshandelen

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har engasjert seg i WTO-forhandlingene om økt liberalisering av verdenshandelen, inkludert matvarer, som har pågått mer eller mindre kontinuerlig de siste årene.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har hele tiden hevdet at retten til egen matproduksjon må legges til grunn for disse forhandlingene og at denne retten er langt viktigere for et flertall av medlemslandene i WTO enn muligheten til å drive absolutt frihandel med matvarer. Med dette som utgangspunkt mener Norsk Bonde- og Småbrukarlag at all form for eksportstøtte må avvikles, at nasjonale landbrukspolitiske virkemidler må legges over i grønn boks så langt det er mulig og at det opprettholdes et tollvern som sikrer muligheten for norsk produksjon av mjølk, kjøtt, korn, poteter og hagebruksprodukter. Tollvernet må innrettes slik at import fra utland gis klare fortrinn i konkurransen mot import fra det kapitalintensive industrijordbruket i-land.

Medlemsfordeler

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har forsikringsavtale med Gjensidige NOR som sikrer medlemmer i laget inntil 20 prosent rabatt på skadeforsikringer i dette forsikringsselskapet.

Videre har Norsk Bonde- og Småbrukarlag sentralt en advokatavtale med advokatfirmaet Schjødt som sikrer medlemmene en gratis første-konsultasjon av en eventuell sak for å vurdere om dette er noe å gå videre med og deretter reduserte honorarsatser dersom saken eventuelt skal føres videre i rettsystemet. Flere fylkeslag har lignende avtaler med lokale advokatkontorer. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har også inngått en avtale med hotell-kjeden Best Western om reduserte priser på hotellrom.

Mer informasjon?

E-post: medlem@smabrukarlaget.no